

Bibliothèque numérique

medic@

**Sextus Placitus / Musa Brasavola,
Antonio (éd.). *Sexti Placiti papyriensis
de Medicamentis ex animalibus
Libellus***

Paris, 1538.

Cote : 5033

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?05033x02>

SEXTI PLACITI

PAPYRIENSIS, DE ME

DICAMENTIS EX ANIMA

libus, Libellus.

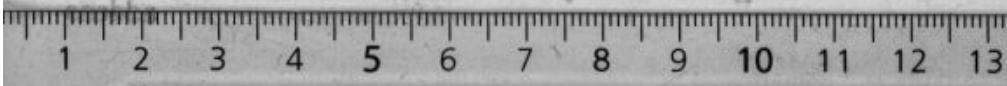
Ant. Musæ ad Mœcenatem suum, de bona ualitudine conseruanda instructio.

Item.

Tractatus utilissimus de natura & usu lactis, D. Hieronymi Acoromboni Eugubij, Ordinarij clarissimi gymnasij Patauini.

Omnia nunc recens edita.

M. D. XXXVIII.

MAGNIFICO ET SPECTATISSI-
MO VIRO DOMINO GEORGIO A LOXAV, IN
Carelsbergo Romanae Regiae Maiestatis à consilijs, & Vi-
cecancelario Germanico Regni Bohemiae, Domi-
no & Mœcenati suo obseruandissimo, Fran-
ciscus Emericus Oppauianus medicus
Vulnennensis salutem.

On sum inmemor uoti mei reddēdi ac persoluēdi
Mœcenas ornatissime, q̄ autē in hoc usq; tempus
distulerim, fuere in causa exēplaria uetera, quibus
usus sum, quæ mendis infinitis scatebāt, tum q̄ mul-
ta diuinatione quadā egerent, si modo restitui de-
bebāt, & maxime exemplar illud, quod apud me per D. Georgiū
Logum doctissimum & elegantissimū uirum, relicū est. Cona-
tus tamē meus qualiscunq; hoc effecit, ut pleraq; iam legi & in-
telligi possint, uel saltem iudicio facili manca adhuc pauca quæ
dā discerni quauerint. Omisi pro integerrimo magnificētiæ tuæ
cōsilio, ea quæ monstruosa quasi & noxia futura essent, lecta ita
obiter ab omnibus. Quæ utilia erāt, integra reliqui, & hoc p̄fessi-
onis huius candor exigebat, quū ars medica non nocēdi, sed sa-
nandi sit scientia, imò cum Hipocratis iuramento quoq; cautis
sit, ne cuiq; medicamen abortum moliens uel ostēdatur quidē,
quare resecta sunt huiusmodi & talia cōsimilia. Tuum itaq; erit
boni consulere animum hunc meum memorem, & in confugi-
um tuum unicū, atq; salutis magnificētiæ tuæ & incolumitatis
perpetuum amatorem & consultorem optimū Anthonium
Musæ uetustissimum medicum recipere, qui olim Cæsaris Au-
gusti in morbo ancipiti medicus extitit, unde, ut Suetonius in
uita Augusti docet, honores summos reportauit. Huius sane An-
thonij Musæ & Horatius 1. lib. Epist. meminit. Itē Plinius, & fre-
quēter medicorū princeps Gal. Plura autē alia scripserit, unica il-
la particula Mœcenati suo dicata, ad manus meas puenit. Tuæ
hanc Magnificētiæ, atq; simili Mœcenati meo dicatam uolui,
addens

addens præterea antiqui cuiusdam medici Empiricū quasi libellum, & Plinianā sæpe religionem illā supersticiosam redolentē, sed nō ineptum, de medicinis ex animalibus, Sexti Placiti Papyriensis. Quis autem fuerit diuinare secus non possum, quā q̄ Galenus non semel nunc Placidi, nunc Sexti, mentionem facere deprehendatur. Verū quū addatur Papyriensis, coniectura assequi non possum quid sibi uelit. Ingenue enim fateor, nec est cur nebulas in pariete pingam, bina aut exemplaria Sexti Placiti esse indicabant. Tertium quasi ridiculosam inscriptionē præferbat, alterum tamen ex binis, illud nomen Papyriensis, non exprimebat. Quod autem ad hoc attinet, deprehendimus Priscianum grammaticum, sæpe citare Papyriū quendam grammaticum. Atqui & grammatici summi fuere medici, quare cōiecturā relinquo iudicio aliorum. Ne autem hæc fragmenta pereant, antiquitatis amore & fide bona, feci ut sub tuo nomine optime Mœcenas, quasi post liminium, ad nos reuersa uideantur. Nec ignoro illud fragmentū Antonij Musæ à nōnullis, sed falso quidam Hipocrati attributū, nec nisi mutilū haberi. Nunc aut fragmentū hoc integrū tecū erit, & prorsus par epistolæ Prophylacti cæ Dioclis ad Antigonū Regem, in fine libri primi Pauli Egineta. Quare optime Mœcenas in auspiciū longæ & prosperæ ualeitudinis tuæ tuorumq̄, uotum meum reddere uolui, ad plenum autem me reddidisse agnoscam, si gratum intelligam quod ex candido pectore est. Nec uerbum addam, quā me ut commendatum serues tibi, & fidelem esse medicum non diffidas, Vale foelix diutissime.

INCIPIIT LIBER

SEXTI PLACITI PAPYRI-

ENSIS, DE MEDICAMENTIS

ex animalibus.

DE CERVO.

Ornu cerui habet vires omnes humores exsiccan-
di. In collirijs oculorum utuntur.

- 1 Cornu cerui combustum dentibus qui mouen-
tur, imponitur, mox affirmat, si ex eo pro dentis
frictione usus fueris.
- 2 Ad morbum regium. Cornu cerui pulueris drag. una, cum
uini cyatho uno & aquæ cyathis duobus potui dabis, mirabe-
ris effectum bonum.
- 3 Ad ventris solutionem, quæ eandem nominata ratione
cohibent.
- 4 Ad profluuium mulieris, Cornu ceruinum combustum in
puluerem mollissimum redactum, cum uino mixtum potui
datur.
- 5 Ad lumbricos. Cornu ceruinum datur eodem modo, uel
limatum, quod melius est, ex uino, ex aqua autem calida febrî
citanti, lumbricos necat & eijcit.
- 6 Ad serpentes effugandos. Cornu ceruinum si combusse-
ris, & in domo asperseris, seu tecum portaueris, mox inde ser-
pentes à te fugaueris.
- 7 Ad uulvæ suffocationem. Cornu ceruinum combustum
si dabis mulieri patienti olfaciendum & maxime supra locum
miræ sibi proderit.
- 8 Ad impetigines. Cornu ceruini cõbusti cinis cū aceto stil-
litico

litico ad solem, locis ubi sunt impetigines illitus, sanabuntur, uo-
mireris.

9. Ad intetrigrines. Cornu ceruini cineris drag. tres, argenti
spumæ dragm. 2. aluminis scrupulos duos, ceratum ex oleo
myrthino facito coqui, eo apprehenso sic utere.

10. Ad Inguina. Cerui pudenda si tecum habueris, ingui-
na tibi non tumbunt, & si tumor antiquus fuerit, uelociter
recedet.

11. Ad concubitum excitandum. Cerui testiculorum siccorum
aliqua pars pota, concubitum excitat. Sed hoc non agat
nisi uoluntas sibi præueniat.

12. Ad serpentium morsus. Cerui naturam desiccata si de-
raferis dragmam unam, & in sorbitione in ouo ex eo po-
taueris, idem potus omnes serpentium morsus innocuos fa-
ciat.

13. Ut serpens non accedat hominem. In cerui pelle si iacue-
rit, nullus ad hominem serpens accedit.

14. Ad uentrem stringendum. Si de natura cerui ex uino
Signino aut austero potaueris, uentrem restringit. Idem fa-
cit, si ex eodem magnitudine nucis coxeris in lenticula uel pul-
te, & ederis.

15. Ad effugandos serpentes. Ex natura cerui si totum cor-
pus unxeris, nullus serpens tibi nocebit.

16. Ut mulier cito concipiat. Lapis qui in uulua, aut in uen-
triculo ceruiculae inuenitur, philacterium est. Prægnanti ue-
ro efficit, ut partum liberaliter proferat, quod ratio collegit
uelocissimum esse illud animal, nec tamen abortum facere: si-
mul ratio esse potest, si officula, quæ in uulua, aut in corde
eius reperiuntur, secum habuerit, nam eundem effectum præ-
stant.

17. Ut mulier cito concipiat. Idem os in brachio mulier su-
spensum habuerit, efficit ut mulier concipiat.

18. Ad torminosos, medulla ceruina remissa in ptisana & in-
fusa, torminosus maximum erit remedium.

Idem

19 Idem facit, si seuum siue medullam eius pro unctiōe habueris, uel si eam subfumiges, aut tecum habeas, nam à prædictis serpentibus lædi nullatenus poteris.

DE LEPORE.

1 Ad submeiulos. Leporis cerebrum potum cum uino, mox submeiulos emendat. Item leporis pulmo si super locū positus fuerit, & bene alligatus, dolorem oculorum sedat.

2 Ad perniōnes & pedes à calciamenti læsos, idem pulmo affert remedium.

3 Ad febres quartanas. Cor leporis uiuentis sublatū, & quartanarijs collo uel brachio suspēsum, mox ipsam febrim emēdat.

4 Ad loca mulierum dolētia, Cor leporis siccum & in uino potui datum, loca mulierum dolentia emendat.

5 Ad caducos. Leporis cordis erasa pars, & cum thuris manna trita, ex uino albo potui datur per dies 7. mirifice prodest. His uero qui sæpius cadunt diebus 30. detur, crescente aut luna, quotidie in potione debet condiri cum uino.

6 Ad profluuium mulieris, qui cum sanguine fit, & ad eas quæ post partum locis ipsis laborant. Leporis cor bene erasum & detritum, ex aqua calida datur bibere cum terra Samia mulieribus multum profluuiō laborantibus. Estq; remedium eis, qui sanguinem excreant.

7 Ad oculorum caliginem. Leporis fel cum melle mixtum, claritatem oculorum, & imminentem caliginem discutit.

9 Adeos qui uertigine uexantur, hac ratione commiscetur. Leporis fel, & iecur mustelæ dragmis tribus, castorei drag.

1. mirrhæ drag. 4. hæc omnia aceto optimo colliguntur, & inde datur drag. 1. bibere ex aceto mulso aut melle, aut passo.

10 Ad calculosos. Leporis renes bene rasi & sicci, & in se bene confecti, deinde cocti, potui dati, multum profunt calculosis.

11 Aliter ad calculos pellendos. Leporis sanguinem, & pellem totam in latere crudo comburis, ut in cinerem conuertatur.

tur.

tur, & in aqua calida potui dabis cochlearium unū ieiuno, mox lapidem defrangit & eijcit. Experimentum huius perfectius habere si uolueris, mittis in aquā cochlearium pulueris, & lapidem qualem uolueris, & lapis liquefcit, ut mireris uirtutem.

11 Ad nephriticos qui à renibus laborant. Leporis renes deglutiantur crudi, & nephriticos emendant. Sed caueant cum transglutiant, ne dentes tangant. Si quidam crude non lunt fumere, eodem modo cocti edantur.

12 Ad capillos fluentes. Leporis uentriculus coctus in sanguine admixto oleo myrtino, impositus, capillos fluentes continet, & cogit crescere.

13 Mulier ut masculum saepe concipiat. Leporis uulua desiccata & erasa, ac in puluerē coacta, in potione efficit, si & mulier & masculus simul biberint cum bono uino. Si enim sola mulier biberit, infans nec masculus uerus, nec foemina uera nascet.

14 Si uoluerit mulier masculum parere. Leporis testiculum cum purgatione sua cum uino transuoret, & masculum pariet.

15 Item ut concipiat foemina. Lepus incidatur, & sanguis qui à uulua funditur, liniat sibi naturā de eo, & etiā coagulo eiusdē.

16 Vt mulier masculum concipiat & pariat. Leporis coagulum datur obolis duobus uiro, foemina uero quadruplo debet biberi. Esse autem debet coagulum de lepore masculo.

17 Mulier quæ non concipit ut concipiat. Ex coagulo leporis si acceperit drag. 4, in potione masculi & foemina, uiro sit de lepore masculo, foeminae de foemina, eantēq; cubitum, sed post concubitum abstinere se debet ab omni acrimonia, à fungis, balneo, malis cibarijs, & ab punctiōibus, quæ sunt internicia.

18 Ad auricularū dolorē, leporis coagulū auriculæ infundit.

19 Ad scorpionis morsum & serpentium. Leporis coagulum ex uino datum aduersus uenena resistit & discutit.

20 Ad fluxū uentris infantium. Leporis coagulū illinitū in se sua mulieris, ex uino potui datur, febricitati autē ex aqua calida.

Idem facit non tam pueris quam & maioribus cum puluere gallæ.

21 Ad dolorē mamillarū & tumorē, Leporis coagulū cum melle impositū,

remittitur autem aut ex uino, aut ex posca, si inde capitellum
 23. Ad strumas omnes. Leporis coagulum ex uino falerno
 illinitum, seu cum lana marina superimpositum, & inde mu-
 24. Ad lentigines in facie. Leporis sanguis, si eo faciem laue-
 ris, lentigines mox tollit & expurgat.

25. Ad dentes infantiū. Leporis cerebro bene decocto si dentes
 infantis subinde tangas, sine dolore crescūt, & enati cōfirmanr.

26. Ad summetulos, id est, ut mulier cōcipiat. Testiculi leporis
 decocti & pistati, dentur cum uino mulieri, et locis muliebrib9
 appositum, & illinitum facit ut concipiant.

D E V V L P E .

1. Si loca mulieris matricis suffocantur, uulpis articamenta
 in oleo ueteri unā cum bitumine cocta, pro pefso supposita, hy-
 stericas sanat mirifice.

2. Ad alopiacias. Si caput eodem ut supra liniatur, sanat.

3. Ad dolorem auricularum. Vulpis iecur, siue pulmo expres-
 sus, instillatus auribus, dolorem tollit.

4. Ad splenis dolorem. Vulpis pulmo in cinere calido obru-
 tus, & decoctus, & in potione datus ieiuno, mox splenem tollit.

Idem facit iecur eius in bono uino similiter potus.

5. Ad suspiriosos. Vulpis pulmo ex uino nigro datus suspiri-
 osos emendat.

6. Ad parotidas. Vulpis testiculo si saepe parotidas fricaueris
 dissoluit eas.

7. Ad inguina. Et paniculas simili ratione facies, & discutit
 ut supra.

8. Ad dolorem capitis. Vulpis natura circumdata capiti, ca-
 pitis dolorem statim tollit.

9. Ad irritamentum concubiti. Vulpis cauda summa ad bra-
 chium suspensa, irritamentū esse concubiti fertur.

Ad aurium

10. Ad aurium dolorem. Vulpis fel stillatum auribus, dolorem aurium sedat.
11. Ad caliginem oculorū. Vulpis fel melle Attico mixtum, caliginem tollit, si inde oculos inungas.
12. Item ad aurium dolorem. Vulpis adeps solutus & instillatus, aurium dolorem mire emendat.
13. Ad podagram. De Vulpis pelle parte interiore calcamenta fiant, & podagrīci utantur, leuiore habebunt accessiōes.

DE CAPRA SYLVATICA.

1. Ad uentrosos. Capræ sanguis cum murino phenico mixtus editur. Et iecur capræ coctum celiaco si dederis emendabitur. Idem facit si contritum cum uino biberit.
2. Ad Nyctiadas oculorū, ad eos scilicet, qui ab hora decima nihil quasi uidere incipiunt. Iecur capræ in aqua calida salsa coquitur, ut eius uaporem oculi excipiant, & ea aqua oculos foueat & edat. Idem liquefactū inungantur. Quidam iecur eius assatum in craticula, & fluentem uaporem colligunt, & ex eo inunguntur. Quidam coctum uel assatum iecur capræ uentrosi cum pane edunt, & idem bibunt.
3. Ad sanguinem nimium profluentem. Capræ cor combustum & aspersum sanguinem fluentem reprimit.
4. Ad sanguinem de naribus profluentem. capræ iecur contritum cum aceto sanguinē abundantem de naribus concludit.
5. Ad oculorū caliginem. Capræ fel cum melle Attico mixtum contritū, ex eo oculi inuncti caliginem discutit.
6. Ad anginam & fauces dolētes. Fel capræ melle mixtus faucibus illinitur seu imponitur.
7. Ad uicia quæ in faucibus nascuntur. Capræ fel cū myrrha, melle, croco, & pipere æquis ponderibus coquuntur in uino donec contrahatur. Vfus sit ad omnia faucium uicia.
8. Ad suffusionem oculorū & caliginem. Capræ fellis dragmam unam, & piperis albi dragmam dimidiam cum uino ueteri modice ut te: i possit, & sic inunges.

bb

Ad ma

- 9 Ad maculas de facie tollendas . Capræ fellis drag . i . farinæ lupinorū, millij drag . 4 . eo faciem linies & eam absterget .
- 10 Ad adustionem in facie . fel capræ aqua dilutum & mixtū faciem à sole perustam emendat . Idem fel per se adseruatum & illitum, lētignes in facie discutit, & maculas omnes extenuat .
- 11 Ad sonum auricularum . Capræ fel cum Rosaceo succo, & succo porri tepesfactum & auriculæ instillatum, & sono emendat, & aurium quoq; dolores mire cohibet .
- 12 Ad ruptionem aurium interiorem . Capræ fel cum mulle ris lacte infuderis in aurem, deinde cū melle bono mox pderit .
- 13 Ne infans fantasma incurrat, aut caducus fiat . Capræ cerebrum per annulum aureum traiectum, si infanti deglutendum dederis antequam lac matris sugat, uere dicimus nec fantasma nec caducum admittere .
- 14 Ad torminosos, Capræ splenē potui dabis & emēdat, si abtq; febricula fuerit cū uino bono, si febricitat, cum aqua calida .
- 15 Ad oscedinē, Capræ seuū fissuris labiorū inditū remedium facit .
- DE APRO.**
- 1 Ad carbūculos in ueretro seu mēbro uirili . Aprinū cerebrū cū melle impositum, carbunculos in ueretro sanat .
- 2 Ad morsum serpentis eadem ratione ut supra fiat .
- 3 Ad pedes læsos à calciamentis . Apri pulmo læsis pedibus à calciamentis remedium est, emplastri uice impositum .
- 4 Ad uentrem stringendum . Apri iecur coctum recens ex uino sumptum, fluentem uentrem restringit .
- 5 Ad aurium uicia . Aprinū fel in cortice malī granatī tepesfactū stillatū auribus multū pdest . Idem & putredinē aurium emendat .
- 6 Ad epymictidas, Axūgia aprina ex rosis cōmista, epymictidas, .i. pustellas q̄ in nocte igrauescūt, in lenitatē cōuertit, & sine
- 7 Ad caducos . Apri testiculos ex uino aut (dolore efficiēt, aqua decoquēs, & sic teres, & dabis bibere, caducis remediū est .
- 8 Ad aures minus bene audientium . Apri lotiū in uitro positum tepesfactum, auribus instillatur . audire facit .

De urso

DE VRSO ET VRSA.

- 1 Ad capillos fluentes ut crescant. Vrsinus adeps cum ladanis & uino ueteri mixtus capillos iam fluentes conspissat & crescere facit.
- 2 Ad caducos. Vrsinum fel coclearia singula si subinde cum uino dederis, remedium faciet.
- 3 Ad suspitiosos. Vrsinū fel in aqua calida potui datū, suspitiosos optime succurrit.

DE LVPO.

- 1 Adeos qui quandoq; fantasma patiuntur. Lupi carnes cōditas & decoctas q̄ ediderit, a demonibus seu ab umbris quæ p̄ fantasmata apparēt, uel apparere credūt, nō posse inquietari.
- 2 Adeps ursinus cū melle non minorem efficaciam habet quā caninus.
- 3 Ad somnum. Caput lupi puluinarī superpositum, ægrum dormire facit.
- 4 Ne lopus noceat. Caudæ summam partem si tecum habueris in itinere sine metu progredieris.
- 5 Ad febres quotidianas. oculus dexter lupi alligatus, febres nocturnas & diurnas discutit.

DE LEONE.

- 1 Ad fantassas. Leonis carnes coctas qui ediderit, fantassas non poterit tentari.
- 2 Ut a bestijs omnibus tutus sis. Leonis sanguine si quis corpus suum linierit, ab alijs bestijs omnibus erit tutus.
- 3 Ad aurium dolorem. Leonis adeps remissus in strigili auribus instillatur, & mirifice aurium dolorem tollit.
- 4 Ad omnium serpentium morsus. Leonis adipe si totum corpus perunxeris, a serpentibus eris tutus.
- 5 Ad omnes dolores pedū & ceruicis, uel si quid doluerit, Leonis adipē librā 1. cū uncijs 2. ceræ, & olei unc. 1. Jētiscini unc. 2. mixta oīa simul, ad neruorū dolorē cōfert, & dolores oēs sanat.

silol

bb 2 De

DE TAVRO.

1. Taurinum cornu combustum omnes serpentes effugiet, Sanguis eius potus eas interficiet.
2. Ad maculas de facie tollendas. Taurino sanguine, si maculae liniuntur, eas tollit, & faciem limpida reddit.
3. Ad oculorum claritatem. Taurini fellis cum opobalsamo & melle Attico oculis illiti, maxime ad caliginem & suffusionem oculorum facit, & inunctio eius mire exhilarat.
4. Ad uentris solutionem. Taurinum fel in lana coniectum & uentri appositum, mox uentrem soluit, Idem in infantibus praestat, ut lumbricos etiam deiciant.
5. Ad aurium dolorem. Fel cum mulso infusum emendat.
6. Ad lentigines in facie nigras. Taurino felle illinita purgantur, & facies limpida redditur.
7. Ad morsum simiae & hominis cuiuscumque. Taurinum fel illinitum sanat.
8. Ad durities in corpore. Taurinum seuum cum resina & cera impositum discutit & tollit.
9. Ad torminosos. medulla taurina in uino macerata & infusa torminosi remedium est.
10. Ad omnes tumores. Taurinus fimus impositus, ut omnes tumores mire emendet nemo ignorat.
11. Ad durities omnes corporis. Taurinus fimus cum sale durities omnes emendat.
12. Ad combusturam siue ab aqua, siue ab igne factam. Taurinus fimus combustus & aspersus sanat.
13. Item Tauri arenam quam pedibus spargit, si quis intra ad uersarios miserit seu sparserit, se futurum superiorem sciat.
14. Ut faciem limpida faciat mulier. Taurinus fimus aceto maceratus, & contritus illitus, faciem splendidam faciet, si frequenter perunxerit.
15. Ad nimiam abundantiam sanguinis. Taurinus sanguis superillinitus, sanguinem abundantem reprimat.
16. Ad profluuium mulieris, Taurus ibicumque pastus fuerit, folia

ulmi arboris de fimo ipsius facias siccat. & tere in pollinem tenuissimum, mitte ipsum in carbones in quodam testo, & deponas in uase, & sedeat mulier quæ patitur encatema diligenter cooperta, & sanabitur ut mireris.

DE ELEPHANTE.

1. Ad maculas de facie tollendas. Elephantis dentem, ebur contritum cum melle idem limatura eius si faciem laueris, maculas quæ faciei innascuntur tollit.
2. Ut dentes candidos facias. De eadem limatura qui dentes sibi quotidie fricauerit, candidos eos efficit.
3. Ad eos qui sanguinem excreant. Elephantis sanguis potui datus, his remedium est.
4. Ad eos qui sanguinem excreant, aut humores, & si per anu reijciunt, aut si torminosus aliquis aut elephanticus fuerit. Elephantis sanguis potus omnia supradicta mirifice discutit.
5. Ad omnem tumorem. Elephantis stercus illitum, tumores oēs emendat, & durities quæ in fronte nascuntur mire tollit.
6. Ad capitis dolorem. Elephantis stercus capiti illitum dolorem capitis aufert.

DE CANIBVS.

1. Ad intestinorum dolorem. Catulus primū natus, antequam oculos aperiat occisus conditus & comestus, in toto suo tempore dolorem intestinorum non patietur qui ediderit.
2. Ad torminosos. Caninus sanguis torminosos eum bibentibus remedio est, & inflationes tollit.
3. Ad canis morsum. Canis caput combustum & in puluerem redactum in morsu canis non rabidi impositum, optimum adfert remedium.
4. Ad uulnera & canceromata. De cinere facto ex canis capite, & uulneribus insperso, uulnera & canceromata sanat.
5. Ad heus quæ in anu nascuntur. Canis capitis cinis aspersus summe prodest.

6. **Ad canis rabidi morsus.** De capite canis puluis in positionem mittitur, dabis ut bibat & liberabitur.

7. **Ad capillos radiados.** canis capitis cinis seu puluis capiti aspersus capillos radiates reddit, & spurcicias oēs & asprediēs emē

8. **Ad canis rabidi morsum.** Canis de capite puluis potui datur, & liberat & uulneri quoq; inspergitur, praeterca & iecur si estum fuerit idem dabit remedium.

9. **Ad dentium dolorem.** Canis dens combustus, & in hemina uini decoctus ad medium, inde os colluatur.

10. **Ad infantiu dentes & gingiuas.** Canis des combustus & tritus gingiuis infantiu appositus, efficit ut dentes sine dolore crescāt.

11. **Ad gingiuas reprimendas.** Canis dentes combustos, & tritos & appositos cum melle, gingiuas reprimit, & dentes emēdat.

12. **Vt a canibus non allatreris.** Canis cor si tecum habueris, a canibus non allatreris, nec molesti tibi erunt.

13. **Ad Hydrophobos.** Canis rabiosi id qd sub lingua habet exectū & datū in potione, hydrophobis mox afferet remedium.

14. **Itē canes ne te allatrēt.** Linguae cuiuscūq; canis summittatē si sub pollice pedū tenueris suppositā, canes te nō allatrabunt.

15. **Ad caliginem oculorū,** ne aliqua alia suffusione tentantur. Canis fel cū melle attico detritū & infusum oculis, omnia supra dicta discutit. Idem easdem uirtutes ad nephelides facit.

16. **Ne domus malo medicamēto tentari possit.** Canis fel masculi nigri per domum aspersum, domus purgat, & efficit, ne ulum alicui malum medicamentum inferatur.

17. **Ad splenis uicia.** Canis splen exectum cum uino potum, spleneticos emēdat.

18. **Vt pili euulsi non recrescant.** Canis lacte si tetigeris euulsi pili non recrescunt.

19. **Ad partū mortuū eijciendum.** Caninum lac potum cum melle & uino bono pari mensura, mortuū eijcit partū cōtinuō.

20. **Ad dentes & gingiuas infantium.** Canino lacte si subinde tetigeris, sine dolore dentes eijcient.

21. **Vt cani in capite nō pdeāt.** Canino lacte ueteri caput saepius subinde lauet, cani capilli nō nascūt, & si cani fuerint, inficiet.

22. **Ad canis**

dd

Nema

- 22 Ne malo medicamēto domui noceat. Caninus sanguis parietibus domus aspersus eā a malis medicamētis oibus liberat.
- 23 Ad articulorum dolorem. Canina pelle calcei facti in usum, articulorum dolore carere facient.
- 24 Ad cicatrices oculorum. Canino lacte oculis inunctis cicatrices extenuat, & lacunulas replet.
- 25 Ad podagram. Canino adipe pedes inungantur, & podagram leuiorem faciet.
- 26 Ad aurium dolorem. Canino adipe in strigili soluta auribus instillatio fit, & sanantur euidenter.
- DE ASINO ET ASINA.**
- 1 Ad febres quotidianas. Asini sanguis de uena auriculæ guttas tres uel quatuor in uini ciatis duobus potui dabis, febribus resistit.
- 2 Ad dentium dolorem uel morionem. Asini lac calidum confirmat dentes, & dolorem sedat.
- 3 Ad suspitiosos. Asinæ lac nouiter mulctum & potui datū suspitiosos sanat.
- 4 Ad Torminosos. Idem lac asinum dabis ut supra, & si recens lac non fuerit, in uase duplici feruenti emulgebis, cito enim marcescit.
- 5 Ad pthilicos incipientes. Asininū lac calidum sumptum, ut supra emendat, & expurgat thoracem & suppurationes.
- 6 Ad celiacos. Asinæ caseus sumptus optimū remediū facit.
- 7 Ad claritatē oculorū. Asinino lacte inuncti oculi claritatem.
- 8 Ad cicatrices oculorū. Asinæ lac cum melle Attico mixtum, inunctis cicatricibus, ipsas mox emendat.
- 9 Ad maculas in corpore, & ad candorem corporis. Asininū lac, cum fabæ lomento mixtum oēs maculas de corpore eijcit, & cutem candidiorē facit, sed si quis eo pro lomento utatur, melius facit, si de eo plus aliquid ex prædicta farina miscuerit.
10. Ut ad concubitum paratus sis. Asini adeps cum anserino masculino mixtus, & ad anum positus, ad concubitum mox præparat.
- Ad mamilla

11. **Ad mamillarum lac prouocandum.** Asini splen contritus ex aqua, impositus mamillis, lac euocat.

12. **Mulier ut nō concipiat.** Asinae uuluae officula quae inueniuntur, mulier si secum habuerit, non concipiet.

DE EQVO.

1. **Ad pthificos, & qui male tussunt.** Equi saliuam si cum uino uel aqua quis biberit, sanus efficietur. Hoc nos ipsi experti sumus, sed expertissimum est, quod equus ille moritur.
2. **Ad dentium dolorem.** Equi dentibus qui primi ordine superioriore nascuntur, si dentem dolentem tetigeris, remedium erit.
3. **Ad idem.** Etsi infans equi rostrum basiauerit, dentium dolorem non sentiet. Sed diligenter attende, ne equus mordeat infantem.
4. **Ad idem.** Equi dentes qui principales fuerint, collo suspensi, dentibus infantium remedium est.
5. **Ad splenis dolorem.** Equi lingua minutatim concisa ex uino potata, splenetico optimum est remedium.
6. **Lac equi potum idem facit.**
7. **Ad caducos idem efficit, si ut supra feceris.**
8. **Ad eos qui toxicum biberint, aut a lepore marino tacti fuerint, equinum lac potatum mire prodesse dicimus.** Fel eius potum uomitorium est.
9. **Ad stranguriam equinum fel potum mirabiliter proficit.**
10. **Ad partum mortuum in corpore materno.** Equina anxungia subfumigata mortuum partum eicit. Et secundina quoque mox sequitur.
11. **Ad sanguinem e naribus profluentem.** Equi stercus siccum & aspersum, sanguinem fluentem retinet, maxime naribus subfumigatum. Similiter mortuum etiam partum eicit. Idem facit ut mulier facile pariat, si totum corpus subfumigaueris, claudit & uentrem.
12. **Ad aurium dolorē.** Stercus equi siccum & rosaceo succo liquefactum & colatum, auribus instillatum, aurium dolorē perfecte tollit.

Ad uen-

- 14 Ad uentrē nō fluentē niniūmꝫ tumescētē. Equi sterco aqua liquefactū & pcolatū postea bibitū, mox faciet egressum .
- 15 Ad uētrē nimīū fluentem, Equinū caseū si comederis uenter reprimetur, & torminosis optimum remediū est, datur autem potui ex uino .
- 16 Ad omnes dolores. Equinum coagulū ex uino potui datum, omnes dolores comprimit. Maxime autem prodest celi acis & torminosis, & his quibus continuo sanguis profluit .

DE ARIETE.

- 1 Ad tertianas. Arietis de capite lanam & a coxis, & a testiculis passim sumpseris, & stellionem illigatū brachio suspenderis, discutit tertianas. Lana eiusdem nigra intincta in aqua, inde in oleo & supposita locis dolorem tollit. Suffumigata autem prolapsam matricem locis suis reprimat, siccida autem combusta & aqua liquefacta phimata omnia discutit & purgat .
- 2 Ad morbum regium. Arietis sordes quos inter scemora habet cum aristolochia & myrrha æquis partibus potum, ad regium morbum optime facit .
- 3 Ad callos qui in ueretro nascuntur. Liquor qui de pulmone cocto distillat illinitus, omnia supra dicta discutit. Pulmo cōcisus minutatim, liuores & suggillationes tollit, & nigras cicatrices candidas facit, & pedes a calciamentis laesos curat .
- 4 Ad caducos. Quini lactis infirmo uel caduco dragma una datur, debent autem anteq̃ biberint, aut post potū a uino se abstinere .

DE CAPRO.

- 1 Ad ignem sacrum. Capri cornu in flammam ustulatum, & corticem qui exurgit conteres cum aceto stillitico & illinies misce sanabitur .
- 2 Ad somnum excitandum, Caprinum cornu qui non dormit sub capite ponis .
- 3 Ut scias si caducus uere caducus sit. Caprinum cornu ustum

cc nu ustum

- nu ustum naribus si applicueris, mox cadet.
- 4 Ad serpentes effugandos. Caprinum cornu ustum o-
dore eius effugat omne genus serpentum.
- 5 Ad furfures & scabiem in capite. Cornu capri scobis mi-
xta cum farina, & imposita mox emendat.
- 6 Ad capillos fluentes de capite. Cornu capri puluis mixtus
cum oleo mirtino & illitus, capillos fluentes retinet & cresce-
re cogit.
- 7 Ad stranguriam. Caprini pili suffumigati, ad stranguri-
riam ualde faciunt.
- 8 Ad lethargos, qui non excitantur. Caprini pili usti cum ace-
to naribus appositi pice admixta, lethargos excitant.
- 9 Ad sanguinem e naribus nimium profluentem. Caprini
pili usti cum aceto mixti, sanguinem e naribus profluentem
reprimunt.
- 10 Ad intestina incisa. Caprinu caput cu pilis in aqua bene de-
coctum & cotusum & appositum, incisa intestina solidat.
- 11 Ad punctiones & dolores oculorum. Caseus caprinus re-
gens impositus omnes dolores & punctiones oculorum sedat,
idem & capitis dolores sanat.
- 12 Ad quartanas. Caprae lac quod primum mulgitur lenio-
res facit accessiones, si illud edat, aut ex dulci bibat ante
accessionem.
- 13 Ad serpentium morsus. Caprinus caseus cu origano pla-
ga imponitur, exinde dabis bibere lac ipsum cu origano & ut-
no citatis duobus aut tribus mixtum, mox liberabitur.
- 14 Ad carbunculos. Caprinus caseus cu porris sariuis impo-
situs, carbunculos tollit. Et si qui lixiuui per ignorantiam bibe-
rint, edant caseum recentem & emendabuntur.
- 15 Ad dentium motionem. Caprae lacte mulceat & dentes
leuet seu tollat, & saepius hoc faciat.
- 16 Si quis cantaridem biberit, mox caprae lac bibat & li-
berabitur.
- 17 Ad pruriginem genus scabiei. Caprino lacte corpus la-
uabis, absterget.

Ad eos

18. Ad eos quibus semen fluit, etiam non optantibus, & aquosum est, unde & plurimum efficitur ne mulieres ex talibus concipiant. Capræ lac cum melle potum remedium euidentis est.
- 19 Qui epiridem biberint, caprinum lac bibant frequentius mirifice liberat.
- 20 Qui à uisera morsus fuerit, caprinum lac purum & calidum bibat, liberabitur.
- 21 Ad tyriases, id est pediculosos. De caprino lacte id quod aquosum est, paulatim effunditur, & quidquid confederit miscetur cum melle & sale, inde corpus & caput optime perfricatur.
- 22 Ad uentris solutionem. Lac capræ bibitur, & uentrē strictum soluit, & si quis largius biberit, purgat, gargarisatū & potum sæpius, dolorem tollit, & etiam tumores.
- 23 Ad Hydronicos. Lacti caprino adiectum coagulum, quemadmodum caseus fieri consuevit, potui datum hydropticis, liberantur.
- 24 Ad uenenum, si quis sumpserit, caprinus sanguis bibitur. Item cum resina & polenta factus, & uentri appositus, facit strenue ad torminosos.
- 25 Ad toxicum. Idem bibitur ut supra, & hidropicis potui dat. Et in totū eo inūges q̄ lepra uexatur. Idem caprinū coagulum admixta sandaraca, superpositum sine tormento sanat.
- 26 De caprino seuo. Ceratū factū ad serpētū morsum, melius si per se remissum stillauerit, faciet. Item facit cum pice liquida, sulphure, & cera remissum, & loco impositum.
- 27 Ad furunculos. Caprinum seuum mixtum cum minuto sale, furunculos discutit.
- 28 Ad uentrem stringendum. Caprinum seuum in sorbitionem colatum, uentrem concludet, sed superforbere debere aquam frigidam, & ad uentris quoq; sic utuntur, in aqua remittunt, & adijciunt pulegium cumini aliquid & anetum, & acetum percolatum dant forbere.
- 29 Ad podagrā frigidā. Caprinū seuū unc. 16, & sinapis unc. 4, mixtum illinitum tollit dolorem.

ols bA

cc 2

Adhy.

- 30 Ad Hydropicos. Hircinum lotium flex eo heminam des
bibere adiecto spicæ obolo, melius lotiū si fuerit pastus lente, cū
quidam uescam ipsius siccant in fumo, & ad binos ciathos ea
ius admiscent uini tantundem, & bibere dant hydropicis.
- 31 Ad aurium dolorem. Caprinum lotium cum mulla auri
bus instillatur. Et si plus habuerit etiā uiciosi sanabuntur, sic
autem hoc, si cum cornu capræ suspenditur diebus uiginti.
- 32 Ad mēstrua ducenda. Si mulieribus datur ut supra dictū
est, mox menstrua deducuntur.
- 33 Ad lumborū dolorem etiā uetustissimū. Capræ stercus
quod est quasi faba illinitum dolorem tollet.
- 34 Ad Articulorum dolorem, & ad phimata & ad parotidas.
Idem stercus contritum & illinitum mox discutit.
- 35 Ad colicos. Caprinū stercus pro fomento impositū colicis
- 36 Ad celiacos. Caprinum stercus ex aceto (prodest.
potui datur optime.
- 37 Ad serpentium morsus. Caprinum stercus coctum plagæ
imponitur, ex dulci potu articulorum morbum sanat, ex melle
autem cancrum, & uiciatos neruos expurgat.
- 38 Ad luxum & tumorem. Caprinum stercus impositum lu
xatis succurrit, nec patitur consurgere tumorem.
- 39 Ad neruorum contractionem. Caprinum stercus idem
imponitur. & neruos resoluit, & luxata uel uexata articula
ta & neruos confirmat.
- 40 Ad carbunculos qui in ueretro seu membro uirili nascun
tur. Capræ stercus cum melle impositum discutit.
- 41 Ad infantes qui fantasmatibus uexantur. Capræ stercus
in panno inuolutum & collo suspensum, remedium est infanti
bus qui fantasmata patiuntur.
- 42 Ut dentes candidos facias. Caprini tali combusti, exinde
dentes fricabis, & dentes candidos facis.
- 43 Ad caducos. Caprina caro quæ super rogam hominis
mortui assatur sumpta, a caducis remedium optimum est. Com
busta autem caro cum aqua, suppurationem ceruicum discutit,
quas Græci phimata uocant.

Ad alo

44 Ad alopias. Caprina ungula combusta pice liquida compressa imposita, alopias sanat. Vehementiorem efficaciam præstant hircorum, nisi quæ capra lacte solum antecedit.

DE PVELLO ET PVELLA VIRGINE.

1 Ad oculorum albuginem puelli & puellæ uirginum lotio inunges oculos, albuginem extenuat. Et si leucoma lachrymatorum est, non insanabile efficit, etenim aliquatenus hilaritatem & oculorum aspredinem sedat, & fex quoque lotij sicca aspredinem oculorum sedat, & post inunctionem pellem eijciunt infusam auriculæ quæ plus habet, remediū est etiam totius corporis.

2 Si quis ab ape, aut à uestpa aut crabrone punctus fuerit. Si lotio infantis subinde foueris locum ubi puncti sunt, remediatur.

3 Ad podagram. Pueri primi capilli, qui à natiuitate oriuntur, si dolentibus pedibus impositi fuerint, sanabunt, aut ad minus mitigabunt dolorem.

4 Ad elephantiam puerorum. Pueri lotium si puer biberit liberabitur, nam elephantiam incipientem emendat.

5 Si pueri lotium cuprino mortario & cuprino pistello contritum fuerit aurum solidat.

6 Ut mulier concipiat. Infantis masculi stercus quod primū enatuse mittet, suppositum locis mulieris conceptionem facit & præstat.

7 Ad canis morsum. Infantis capilli cum aceto impositi morsum sine tumore sanant, & capitis ulcera emendant.

8 Ad inguen. Inguen reprimat, qui id subinde natura sua tetigerit.

9 Item adfert remediū inguinibus, si pollicem tuum in pede cum digito, qui iuxta est, alligaueris.

10 Ad lippitudinem oculorum. Homo quicumque crura sua lauerit, & deorsum ad pedes aquam deduxerit, & de utraque manu oculos subinde tetigerit, non lippiet.

11 Ad calculos. De hominis uesica calculos excisos, id est, arte chirurgica sublato, tunc ex aceto uel uino ciatum unum

calculosis dabis, aut his qui difficile urinam faciunt, & calculum fricat, ita ut urina reddi possit sine tormento. Idem facere dicimus ad collum suspensum, sed tardius sanat.

14 Vt mulier concipiat. Homo uir si soluat semicinctū suum, & eam præcingat & dicat: ergo desinas, explicare laborantem.

15 Ad capitis & corporis exulcerationem, & capitis surfures. Hominis lotiū admixtū nitro & impositū, oīa uicia suprascripta sanat uel emendat. Itē callū in ueretro extenuat, si illo sæpius fo-

16 Ad maculas de facie à sole factas, aut p se natas ueatur. Si in lotio pueri ebulum maceratum fuerit, & loco impositum, mox ipsas maculas abstergit.

17 Ad profluuiū mulieris, si locū saepe lotio uiri lauerit.

18 Ad maculas infantium. Matellæ quæ crustam ex lotio duxerint, fractæ & coctæ, in balneo infantem si ex eo unxeris omnia suprascripta emendat.

19 Ad combustionem. Eadem fex illinita in linteolo, & imposita, combustis pustellas non sinet surgere, simili modo imposita, scorpionis sedat ictus.

20 Ad canis rabidi morsus. Idem fece locij illinita, à canis rabiosi morsu liberat, si cum carbone uitis uiridis detrita imponitur, frequenter abluat eum humorem, quem extraxit, deinde eo curato, debet imponi quod cicatricem inducat.

21 Ad febres acerrimas. A uestigio spadonis discedentis à ianua si sustuleris quodlibet dicat, tollo te, ut ille Graius febris liberetur, & nominabis eum, ad cuius brachium suspensus es, ad id loqueris, ad quod sustuleris.

22 Ad canceromata. Hominis stercus combustum, & in ulcera cancerosa & insanabilia spargunt, eo pro mirifico remedio utuntur, quod appellatum est botrix.

23 Ad tertianas. ipsius agri stercus sinistra manu sublatum comburunt, & in panno coraceo atro illigant, & in sinistro brachio ante horam accessionis suspendunt.

24 Vt mulier post partum in secundis non laboret. De lotio hominis subtiliter gustet, & secundæ statim sequentur.

De catta

DE CATTÀ SEV FELE.

- 1 Ad capitis allopicias. Cattæ stercus cū sinapi æquis pōderibus aceto contritum, capitis allopicias sanat.
- 2 Ad profluuium ex partu. Cattæ stercus cum resina & rosa locis appositum, fluxum sedat & reprimat.
- 3 Si quis spinam glucierit. Cattæ stercus illinitum faucibus, eius sine difficultate extrahit spinam.
- 4 Ad quartanas. Cattæ stercus cum ungula bouis in collo uel brachio suspensum, quartanam post septimam accessionem discutit, & inde ne festines illud soluere.

DE GLIRE.

- 1 Ad eos qui paralisi tentantur. Gliris adeps remedium affert his, qui paralisi tentantur, si eo inungantur.
- 2 Ad claritatem oculorū. Glires & sorices cōbusti cineres eorum melle miscēt & coquūt, inde quotidie mane oculos pungūt.
- 3 Item aliter. Adipē de glire cū melle attico & carpopalsamo æquis pōderibus mixta, facit egregie, si quis de eo oculos inūgat.
- 4 Ad somnum. Qui non dormiunt, gliris adipe frontem uel tempora inunges, & dormiēt.

DE MVSTELA.

- 1 Ad elephanciacos. Mustelam incinerabis, & eiusdem sanguine cinerem miscabis, & laborantem inde linies.

DE MVRIBVS.

- 1 Ad oculorū dolorē. Muriū capita decē cū caudis eiusdem in melle mixta, & p elegmate usæ p dies 10. oculorū claritatē reddēt. Debēt hoies hoc medicamine nares internas q̄tidie linire.
- 2 Pulli eorum teneri cum ueteri uino, euulsos superciliorum pilos non sinunt recreicere.

De aqui

DE AQUILA.

- 1 Ad oculorum suffusionem. Aquilæ fel mixtum cum melle Attico inunges. Quidam illud magis prodesse credunt, quum huic medicamento ellebori albi drag. i. aut dimidiã, & myrrhæ tantundem miscent, & unctionem faciunt temperatam.
- 2 Ad sciaden. Aquilæ abarticulamenta exorti ex foemoribus sciaden, id est, coxæ dolorem emendant.
- 3 Mulier quæ concepit ut pariat. Lapis qui in uentre, aut in nido eius inuenitur, quem ætos uocant, (cuius uim & nomen etiã amætites habet) prodesse prægnantibus, ut facile pariãt ferũt.

DE VULTURE.

- 1 Ad effugandos serpentes. Vulturis pennas si uris, fugabis omnes serpentes.
- 2 Ad capitis dolorem. Vulturis os de capite, suspensum collo dolorem sanat. Idem facit cerebrum eius, si commiscebis cũ oleo cedrino, & inde nares subinde tangas.
- 3 Ad concubitũ ut paratior sis. Vulturis iecur à parte dextra si sumpseris, & aliquid in cute gruis alligatum suspenderis, ad concubitum paratior eris.
- 4 Si ad mulierem quis non potest. Vulturis renes, & testes siccos tundes, & dabis cum uino ei, qui cum uxore sua concumbere non potest, remediũ obtinebit.
- 5 Ad caducos. Vulturis iecur totum cum sanguine ipsius uulturis tritum, per dies octo potui datum, caducos emendat.
- 6 Ad caliginem oculorum. Vulturis fel mixtum cum succo marubij omnem caliginem discutit, & incipientem suffusionem non patitur insistere.
- 7 Ad neruorum dolorem & articulorum. Vulturis adipem & uentriculum cum axungia omnem neruorum dolorem & articulamenta emendat.
- 8 Cor ipsius uulturis facit si in pelle lupina circa brachium habeas

habeas dextrum, nullum medicamentum tibi nocere poterit, nec serpens, nec latro, nec ulla malitia, nec quidem fantasma senties, nec per heremum qui iter facit.

9 Ad hydropicos. Vulturis stercus cum albore stercoreis canis mixtum, id est sextarios 2. & in aqua heminis tribus maceratum percolatum datur hydropicis bibere. Idem qui aquam inter cutem habet aspersis in potione eleliphaci drag. 4. asari etiam drag. 4 hoc magnam auit, carne humana pastum & datum caducis remedium esse.

10 Ad uexatos pressatos. Sub pectore eorum cera oblitum, ita ut liquor capiat, si sibi dederis quotidie bibere, mox uiuescunt & uexati.

11 Ad difficile parientes. Vulturis pennas talibus (tis pdest, si subieceris, efficit ut sine labore partum adant.

De pena autem si tibi dentes purgaueris, male olebit.

12 Ad pediculosos, quem Graeci phthiriasin affectum nominant. De uulture uiuo excisam medullam si dabis bibere cum uino patienti, mox curabitur.

DE ACCIPITRE.

1 Ad suffusionem uel caliginem oculorum. Accipiter in oleo suo decoctus, inunctio eius caliginem discutit.

2 Ad duritias & collectiones corporis. Gruis adeps cum adipe anserino remissus, locorum duritias emendat. Item in acopa etiam conijcitur cerebrum eius cum adipe anserino, & leonis drag. 3. myrrhae & folio ebulo reponitur in argenteo uel uitreo, inde uir collinet naturam suam ante coitum, ut & possit mulier concipere, quae concipere non consueuerat.

DE PERDICE.

1 Ad morbum regium. Perdiciis cerebrum cum uini ciatis tribus potui dabis, mirifice morbum regium sanat.

2 Ad caliginem incipientem & suffusionem, & glaucomata haec est compositio uera & uehemens, & quae frequenter tetauimus. perdiciis fel uesicula ipsa quodquid habuerit, opobalsami ciatum unum in se mixtum ceteres diligenter, & repones in pixide stagnae siue argenteo, & in-

de unges,

de inunges, miraberis effectum. Et licet quis prorsus non videat, sed tamen pupillam integram habeat, sine difficultate curabitur. Hoc frequenter nos ipsi tentauimus.

DE CORVO.

- 1 Ad capillos denigrandos. Corui oua capillos hac ratione inficiet, defundunt in uas cuprinum, & tam diu mouent, donec mutent colorem. Deinde radit caput, & inde linit, donec oua consumantur, debet autem tam diu in ore oleum tenere, donec siccescant capilli, ne & dentes innigrentur. Deinde caput illigabit, & post quartum diem soluet, & hoc quoque efficit, ut cani nunquam exeant.
- 2 Ad porcos mansuetos faciendos, uel ut porcus ubique te comitetur. Cerebrum corui cum pane collectum si porcis seu scroffis ad manducandum dederis, ubique te sequentur.
- 3 Ad tussim infantium. Corui sterces lana collectum si infantis tussientis collum attigerit, remedium dabit.
- 4 Ad dolorem denticum tollendum. Stercus corui si cauo dente infusum uel impositum fuerit, dente franget & dolorem tollet.

DE GALLO.

- 1 Ad aranearum morsum. Galli cerebrum ex posca potum adiecto pipere his qui ab araneis morfi sunt auxilium est. Item quicumque a uisera morfi sunt uel percussi, galli cerebrum cum uino potatum proderit.
- 2 Ad cicatrices & leucomata. Galli sanguis ex membrana qua cerebrum continet, fluentem comprimet. Thelargemiam cicatrices oculis extenuat, si quis eo cum aqua inungat. Additur etiam in compositiones quae faciunt ad suffusiones & leucomata.
- 3 Ad caducos. Galli testiculi potum cum aqua & lacte a ieiuno, abstineat autem postea a uino diebus 10. remedium est, debent autem testiculi sicci reseruari, & cum fuerint necessarii, continue sumunt, potum autem cum uino efficiunt ut qui uoluerint, plus sine iniuria bibant.
- 4 Ad concubitum excitandum. Galli testiculi cum adipe anserino in pelle arietis, brachio dextro suspensus, concubitum excitat. Si autem suppositus fuerit cum ipsius sanguine, efficiunt ne concumbant hi qui simul iacent,

Ad au

- 5 Ad auris succussionē. In uētriculo galli paruuli seu pulli pellicula, quæ interior est, ex uino trita, & auribus indita, emendat.
- 6 Ad uentrem stringendum. Eadē membranula cum exiguo oleo patienti exhibita, uentrem claudit, & omnem humorem exsiccat. Et tussientes illam si ederint, mox excreant.
- 7 Ad calculosos. Cortex eodē modo ut supra in potu sumpta, calculosis remediū optimū est, frangit em lapidē & deinde per urinam eijcit.
- 8 Ius uetuli galli potū uentrē soluit, si immittas in uentrē eius salis drag. 6. & succū totū coxeris. Poteris p sale in uentrē eius Cardani aut cerebrum mittere. Item ius simili modo factum, si de sale minus adieceris, q̄ supra scriptum est, præclarum erit remediū hīs, qui propter concubitum biberent.
- 9 Ad sedandū capitis dolorem. Si quis gallinaceū ad os tenuerit, hīs qui dolore capitis torquētur, & post triduū pennas eius excisas uel incisas, & in linteolo alligatas, & ceruici uel collo appēsas portauerit, mox sanabit. Sterc9 eius fracta fictilia solidat.
- 10 Ad ilij dolorem. Si gallus uetus uel septem annorum cum aqua coquitur, quæ ubi potui datur, mire sanat.

DE GALLINA.

- 1 Ad punctionē oculoꝝ. Gallinæ ouū notissimū oībus est, habere uim ad omnium oculorum dolorem, cuius album oculis infusum sedat punctiones & dolores.
- 2 Ad lachrymas oculorum restringēdas. Est & alia cura, nam gallinæ album mixtum cum thuris manna, ita ut in lanam colligas, & temporibus imponas, hoc fluentes lachrymas continet, & facit somnum, si exiguum oleum adicias.
- 3 Ad tussim. Ouum sorbile & combustum assumptum, tussientibus est optimū remediū.
- 4 Item sorbile ouum adiecto sulphure & uino cochleariū unū infantibus tussientibus prodest.
- 5 Ad ignem sacrum. Ouo crudo linies corpus, & maxime ubi feruor est, & cum folio betæ loco applicabis feruenti.
- 6 Ad pruriginem. Gallinæ oua mixta cum oleo cedrino & oleo

- oleo cōmuni, & lentis polline multum profunt.
- 7 Ad difficile parientem. Oua duo & trita, pusillum item aneto, cymino, & uino mixta si biberit, continuo pariet.
- 8 Ad torminosos. Ouū ifundas i uas, ac putamē illud oui oleo plenū, simili modo adijcies corticē pin9 drag. dimidiā, & de rosa cyprina cū drag. 1. mellis obolos 5, in uino oia cōmisceris, & cū eodē uase pones sup cinerē calidū ut bñ ferueat, & cū cōeperit feruere, statim illud cōtrahes, & dabis bibere paciētī, ubi torminibus laborare cōeperit, mox & efficaciter sanat, inueteratū autē
- 9 Ad profluuiū mulieris. Gallinæ ouū totū (malum tarde, cōbures, & uino misceris, & loco illineris, proderit multum.
- 10 Ad tumorem & ignem sacrum. Ouorum duorum album & serussæ drag. 2, & myrrhæ drag. 1, teruntur simul, & corpori illiniuntur, & experimentum ostendunt.
- 11 Ad æphelides q̄ ppter solē nascunt. Oua macerata in aceto, ita ut putamine absumpto appareāt apta, et tātū albū eorū efuat q̄ntū adijciēt, tātūde pollinis farinae & tātūde de thuris granulis, deide hæc oia trita cū uino, melle postea cōprehēdant, ide liniet facies, si etiā myrmetia toti9 corpis fuerit, testimoniū suæ
- 12 Ad smigma totius corporis. Ouorū (opationis p̄bebit. album smigma cum duobus festarijs fabæ fressæ contractum, & in sole siccatum, muliebri præbet cosmitorium hæc oui subtilitas, nam & calce mixtum hoc album uitrea uasa solidat.
- 13 Ad mulierū dolorem in natura. Oua decocta cū lacte exiguo & croco, postea in lana muliebri loco inducta & imposita, mire dolorem sedant.
- 14 Item album oui cum passo & rosa commixtum, & in lana collectum ad idem facit.
- 15 Ad loca mulierum anicularū. Oua commixta cum semine appij, & polenta & aqua mulsa, & loco imposita mirū facit.
- 16 Itē ad oēm tussim. si tepesfactum sumpseris ouum ieiunus.
- 17 Ad arsurā stomachi, & ad sitim sedandā. Ouū crudū si aliquid quantulum absorbeat, mox arsurā stomachi & sitim cōpescit.
- 18 Ad eos qui sanguinem excreant. Idem dantur ouorum quicunq; uitelli crudi, & mixti uini ciathis tribus.

A liuo

- 20 Ad liuores & tumores uniuersos foedorum omnium, Vitellum ex aqua coctum per se & impositum tollit liuores.
- 21 Ad eos qui cibum non continent. Duas horas anteq̃ solito more, comede uitellum oui cum uini hemina, & etiam hemina olei decoctū superasperfa polēta comedes, & multū proderit.
- 22 Ad profluium mulieris. Oui putamen continet, si cum oleo myrtino tritum & locis mulierum in pessi modum suppositum fuerit.
- 23 Ad pustellas oculorum. Gallinæ adeps pustulas oculorum reprimat.
- 24 Ad coli dolorem. Pedes gallinæ à genibus excisos coctos si des ex sale & oleo, coli sedant dolores fortiter.
- 25 Ad perniores & scorpionum ictus. Stercus gallinæ impositum & illitum ualeat.

DE ANSERE.

- 1 Adipem anserinum cum cepæ succo mixtum auriculæ cui aqua inest infundes.
- 2 Ad inguen remedium. Fel anserinum cum melle mixtum & pauca cera conteres, & eo locum linies.

DE COLUMBA.

- 1 Ad omnium serpentium morsus. Columba incisa uiua, & imposita calida optime facit.
- 2 Ad suffusionē oculorum. In oculos columbæ sanguis recens subinde infusus, optime facit. debet ante operiri columbæ sanguis lamina. At sanguis columbæ cum melle decoctus & super oculos positus, ualde proficue medetur.
- 3 Ad sanguinem profluentem. Sanguis columbæ quem membrula cerebri continet, sanguinem fluentem retinet.
- 4 Ad omnem corporis duritiem. Stercus columbæ habet uires, omnes durities discutit, & tumores omnes exsiccat, ideo admisceas ei oleum, in fomentis ad prædicta quoq̃ faciens.

dd 3 De hy

DE HYRUNDINIBVS.

1. Tufcellas & faucium dolorem . Pulli hyrundinum si fuerint combusti & de cinere eorum fauces paciētis inunxeris, mox melam recipient .

2. Ad omnia uulnera linguæ & labiorum . Hyrundines cum melle mulso decocta, postmodum linguæ uel labijs apposita, mire perfanant .

3. Ad ungula curanda . Si pulli hirundinum combusti fuerint in olla noua usq; ad cineres, hic cinis in ungula aspersus mox recedere facit .

Finis libri Sexti Placiti Papsriensis, de animalium medicinis .

DE ANSERE.

Ad omnia uulnera . Anseris cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad inguen yemedia . Anseris cinis cum melle mulso decoctus, in inguine appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Anseris cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

DE COLUMBA.

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

Ad omnia uulnera . Columbae cinis cum melle mulso decoctus, in uulneris appositus, mire perfanant .

ANTONII

MVSAE AD MOECENAS

tem libellus,

Quoniam itaque corpus hominum, pecudum, alitumque, quatuor qualitatibus constat, sed precipue hominum, calido, frigido, sicco, & humido. Frigido enim continentur uiscera unde spiramus. Calore continentur anima qua uiuimus, id est, qua uitam sentimus. Sicca sunt ossa quae uires faciunt ad sustinendum laborem. Humidus est sanguis quo alitur uita. Per ossa & uiscera uenae currunt quae sanguinem regunt, sapientiam animam. Anima uitam sustinet, spiritus autem aërem. Ossa uerius compacta uirtutem corpori praestant. Sanguis cum abundat ualitudinem uiciat, ex eo nascitur sanies, quod in uulneribus sectis uidemus, nascitur & pituita, quae nauseam facit, nascitur etiam bilis acida & amara, quae mater morborum dicitur. Bilis enim cum est, concitat dolores. Pituita perfrictione nascitur, quae facit intestinorum dolorem. Oritur etiam inflatio, quae corpus extendit ut rumpi uideatur. Sanguis autem in nimio cibo, nimiaque portione incipit abundare, cruditate corrumpitur, qui cum euagatur extra cursum naturae, infert aliqua corpori uicia, & in quacunque parte corruptus incubuerit, fatigat & laedit. Nam sanguis animum quoque uiciat, & inde os hominis incendit, incipitque foetere. At quum est integer sanguis, animam sine dubio confirmat, ut possit frigus, ardorem sustinere, cum abundat, cumque calor animae sanguinem concitauerit ardore & frigore, facit corporis languorem, animae malum generat odorem. Quo facilius igitur commodis ualitudinis fruamur, & incommoda uitemus, prognostica, id est praecurrentia signa, signis naturalibus cognoscamus, cognitaque emendemus mortifera. Quatuor corporis partes originem ostendunt, à capite & thorace, &

sinibus

ad 4

uentre

uentre & uesica, ita locorum notas cognoscemus. Homines
 sani me iunt urinam mane albam, ante prandium ruffam, pran-
 sis rursus candidam, item ante coenam roseam. Nec ego ta-
 men necessitatem prandendi imposui, sed magis urinae tempo-
 ra naturalia ostendi. Candida enim urina debet esse, ubi crudi-
 tas non est moueri in quieto corpore. Deinde motus ipse &
 ambulatio interdum miscet aqua uesicam, qua urinam expelli-
 mus, ideoque coloratiorem facimus urinam. Quod si mane mu-
 tauerit colorem, ostendit subesse uicium, quod genus autem
 sit uicij, sic intelligimus: Cum a capite morbus oritur, solet
 capitis dolor tentari, tunc supercilia grauantur, tempora sa-
 llunt, aures sonant, oculi lachrymantur, nares repletae odorem
 non sentiunt. Cum ergo ex his aliquid acciderit, caput pur-
 gari oportet hac ratione: Hyssopi autem corona bubulae fa-
 sciculum deferre facies, inde aquam ore continebis, tum caput
 calide habueris, ut fluat pituita. Quod si quis negligit, caueat
 epiphoram, aut dentium, aut aurium dolorem, interdum etiam
 parotides, quae nascuntur, & quae uicia circa fauces cerui-
 cesque oriri solent. Item distillatio aut grauedo, interdum ul-
 cera in capite nascuntur, ut etiam capilli defluant. Cum au-
 tem a thorace morbus nascitur, incipit caput sudare, linguaque
 fit grauior, aut os amarum, aut tonsillae dolent, oscitatio sequi-
 tur sine somno & quiete, grauitas corporis, animi dolor, pruri-
 go corporis, brachia manusque intremiscunt, subitoque tussis arida.
 Ex his ergo cum aliquid acciderit, uitabis uicium; Si ad-
 mueris siue ieiunus, siue post coenam, uel in balneo, plus autem
 prodest si ieiunus bilem eieceris, eam enim dicimus matrem
 morborum. Sed qui uomere uolunt, qui stomacho laborant,
 decimo quoque die abstineant, omne uicium euitabunt. Nam
 frequenter uomendo solet stomachus corrumpi. Quod si a uen-
 tre morbus oritur, haec sunt signa: Venter uertitur, turbatur,
 sentit dolorem, & cibus & potus amara uidentur, genua succi-
 dunt, lumbi grauantur, inter scapulas contrahitur, totumque cor-
 pus particulatim grauescit, Tardantur pedes, grauia sunt cru-
 ra, renes indolescunt, etiam incurrunt febriculae. His itaque co-
 gnitis

gnitis, prima est abstinentiæ utilitas, tum etiam medicamentis
satius est aluum purgare, ut graue corpus leuamenti adiuue-
tur. Quod si morbus maior premere uideatur, adijcias alterum
diem abstinentia. Si autem minime uires patiuntur, quæ tenuissi-
me sumemus cibum, sicut ouum forbile, aut aliquid ouo simile.
Hoc qui negligunt, fiunt coeliaci, aut torminosi, diffenterici, eti-
am nascuntur tertianæ, fiunt podagrici, chiragrici, morbus etiam
articularis accedere solet, quibusdam etiam sanguis erumpere à
naso solet. Oportet etiam custodire & emendare uiciu à uesi-
ca, qui cū nascitur morbus, hæc dabit signa: Pleni uidebuntur,
& cito saturi, sequuntur inflatiões uētris & strepitus, uident osci-
tari nec oscitāt, sed tantū os deducunt, sequit totius corporis stu-
por, somnus grauis quæsi macor corporis, sit urina liuida, & uix exit,
tumescunt etiā uerēda, inde calculi fiunt. Hæc uitia sic emēdant:
Fœniculū & appiū uino austero madefacito, uel earum herba-
rū radices conteres, ex uino ciathis duobus, tantundē aquæ cali-
dæ uel dauci seminis, & myrrhæ pusillum tritum in uino, ut su-
pra scripsi, & bibe, Vel radices asparagi, uel herbam erraticam,
uel serpillum decoque, eam aquam uino mistam bibe. Quæ qui
nesciunt, fiunt hydropici. Sequitur iecinoris, & renum, & uescæ
dolor, fiunt quoque calculosi, sequuntur stranguriæ, & uenter
tumescit. Intueri autem oportet ægri uires, ut sustinere possit
medicinam, ita ut febre & cruditate careat. Fiunt ergo cataplas-
mata, adhibentur quæ apta sunt capiti, uentri, uescæ cruditati,
frigori, calori, prout tempus erit uti. Etiā uti oportet rosato ace-
to, uino trito, linguam asperam melle fricet, uel mentæ folio. re-
liqua diligenti medico permittenda sunt. Tū morbus acutus
est, quum petenda corporis sani & imbecillis, per urinam nota
sunt. Adieci curationum consilia, nunc & compositiones medi-
camentorum adijciam, unum ne nascantur corpori uicia, alte-
rum autem, ut emendatio ad sanitatem perducatur. Aduersus au-
tem omnes impetus morborum duo sunt remedia certissima.
Primum est, decimo quoque die te abstineas à cibo & potione, de
inde postero die laueris, ciboque firmiter utaris, sic effici oportet, ne
quid omnino uicij accedat, & perpetuò sanitate utaris. Altera
res est,

res est salubris potio, quæ lenitudinem confirmat, eius autem inferius habes compositionem. Per annos iam complures amicissime Mœcenas cum cæsare nostro morauī, meministi, & hoc faciendo nunquā in ullum corporis languorem decidisse, nec nostrum Augustum. Itaque me tecum habebis, libellum meum legendo. Adieci etiam quod tibi plenius consilium præstare poterit legenti uel uidenti, quod ultimo libelli legeris, dinamis est herbarum, quas crescentibus numeris lunam obserues, cum tolles, & cum repones, curato. Si ita non feceris, & ad diminutionem Lunæ sustuleris, minus ualere. Scire te oportet, ipsum etiā mare propter Lunā augeri & diminui, et cerebra. etiā hominum augentur crescente Luna, & unaquæque earum diminuitur, quod licet recognoscas ex hostijs, quæ quotidie immolantur, in quibus uideo omnia & augeri & imminui propter Lunam, quasi ita est in herbis componendis & medicamentis, sui melius eandem habere potestatem. Sane & aditum anni totius tibi scripsi, per quorū uices suas, quibus rebus uti debeas aut abstinere. Incipimus ergo ab hiemis conuersatione, quæ fit solstitiali die, id est, 8. Kalen. Ianua. Tunc ergo incipit se diffundere humor, increfcens usque ad conuersationem ueris. Utendum est ergo calidis acceptis temporibus, & uino aliquatenus indulgendum. Sunt autem dies in supra dicta ueris conuersione 13. nam ipsa ueris conuersio incipit 6. Kal. Aprilis. Ex eo phlegma crescit & sanguis. Utamur ergo bene olētibus & acris omnibus. Corpus labore exercere debemus usque ad ortum Pleiadum, diebus scilicet 18. Nam Pleiades oriuntur sexto Idus Maras. Ex supradicta igitur usque in hanc diem crescit, amaritudo eius augetur, ex qua febribus subministratur alimonia, usque ad æstiuam conuersionem. Utimur ergo dulcibus, Venere autem parcius, laborem nihilominus exercebimus. Sunt autem hijs dies ad supradictam conuersionem XXXII. conuersio ueris æstiuæ 8. Kal. Iulij incipit. Tunc nigri fellis augmenta succedunt, id est, melancholia, usque ad conuersionem autumnalem. Utamur ergo frigidioribus & dulcioribus, & bene olentibus. Labore tunc corpus abstinemus, sed à ueneris usu nos continere debemus, diebus

maxt-

maxime duodecim . Conuersio autem autumnalis incipit sexto Kalen. Octobris , tunc cum felle crescit etiam pinguis humor, id est pituita, usq; ad occasum Pleiadum . Vt imur acidis & acribus, & parcius laborabimus, & abstinemus Venere, Sunt aut Pleiadum occasus diebus quadraginta quinque, quod est quarto Idus Nouembris. Tum crescit in corporibus hominum sanguis . Oportet ergo leuioribus cibus uti, & uino, sane & Venere non abstinere . Inde ad conuersionem hiemalem dies XLI . His ergo utens , sanus transiges omne tempus ætatis , nec medicis indigebis.

DEO SERVATORI GLORIA.